

NOVIB STEUNT PROJECTEN PARTNERORGANISATIE

Meer water voor Ethiopië

Iedereen zal zich ongetwijfeld de schrijnende beelden herinneren van de vreselijke hongersnood die Ethiopië halverwege de jaren tachtig trof. Met man en macht wordt momenteel gepoogd een nieuwe hongersnood als gevolg van de droogte te voorkomen. Ton Vrijenhoek, projectmanager bij NOVIB, reisde onlangs met fotograaf Ries van Wendel de Jooide naar Tigray, een provincie in het noorden van Ethiopië.

De Relief Society of Tigray (REST), één van de partners van NOVIB in Ethiopië, is een goed georganiseerde hulporganisatie die al sinds 1978 in Tigray actief is. In deze noordelijke provincie wonen 3,4 miljoen mensen, waarvan 90 procent afhankelijk is van de landbouw. De meeste mensen leven in absolute armoede. Droogte, ernstige verschraling van de grond en weinig diversiteit in economische activiteiten maken het schier onmogelijk de voedselveiligheid zeker te stellen. Aanvankelijk hield REST zich voornamelijk bezig met voedselverstrekking naar ontdeemden als gevolg van de oorlog en de opvang van vluchtelingen. Ook bij de laatste oorlog in de jaren negentig vormde dit een belangrijke taak. Nu de oorlog is beëindigd, maakt REST zich sterk voor de wederopbouw en ontwikkeling van de landbouw. Een belangrijk onderdeel hierin is het voorkomen van erosie. REST helpt projecten op te zetten ter verbetering van de grond, het aanleggen van waterreservoirs voor irrigatie van akkers en de aanleg van boomkwekerijen. De 500 werknemers van REST zetten zich in voor kennisoverdracht en trainingen aan de

lokale bevolking, zodat zij een eigen project kan opzetten en beheren, het bouwen en onderhouden van een waterpomp bijvoorbeeld of het uitgraven van een waterbassin voor het irrigeren van hun akker. Watergerelateerde ziektes komen veel voor. Vrouwen moeten soms kilometers lopen voor schoon drinkwater.

Opvang regenwater

REST werkt sinds 1980 samen met NOVIB. Binnen het bodem- en waterconserveringsprogramma van het Water Resources Development Department dat door NOVIB en REST is opgezet, staat het opvangen van regenwater centraal. In delen van Tigray valt genoeg water voor twee oogsten per jaar. Probleem is dat het water de vruchtbare grond wegspoelt en tevens het schone drinkwater vervuult. Om water vast te houden voor irrigatie bouwt REST dammen, graaft geulen en legt terrassen aan waardoor de vruchtbare grond minder gemakkelijk het dal instroomt. Inmiddels zijn tientallen dammen aangelegd. In plaats van twee oogsten per jaar is er nu voldoende water voor

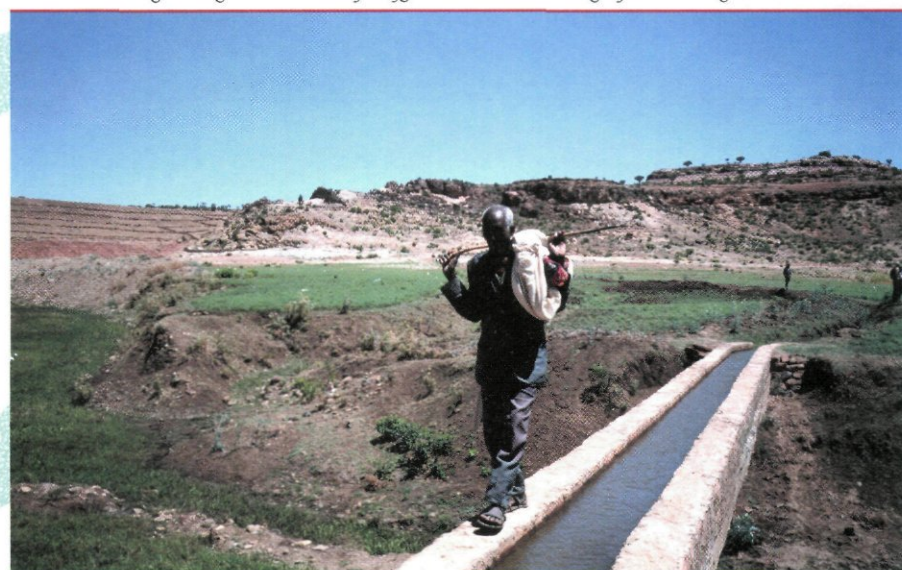
drie oogsten per jaar. Deze projecten zijn gecombineerd met het aanplanten van bossen en veevoergewassen om erosie tegen te gaan. REST beheert momenteel 37 boomkwekerijen. Elk jaar wordt één miljoen nieuwe bomen geplant, die te zijner tijd gebruikt worden als brandhout en bouw materiaal.

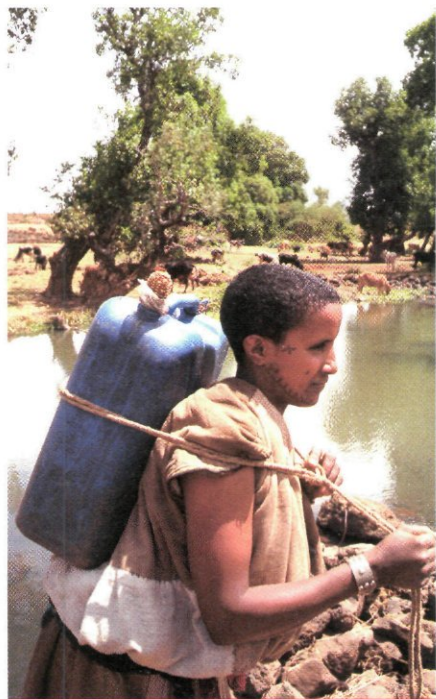
Waterprojecten

Ton Vrijenhoek is net terug van een bezoek aan REST in Mekelle, de hoofdstad van Tigray. Voor NOVIB houdt hij zich bezig met publieksactiviteiten gericht op Nederland. De projecten die in Ethiopië worden gesteund, gaan grotendeels over het verbeteren van watervoorzieningen. Zeker in het kader van de voedselzekerheid is water een belangrijk onderdeel geworden. Vrijenhoek reed met medewerkers van REST door Tigray om te gaan kijken hoe de aanleg van dammen, het uitgraven van waterbassins en het instellen van irrigatiesystemen vordert. Het blijkt goed te gaan.

De bouw van een dam is een vrij kostbaar en langdurig proces. Vandaar dat ook kleinschalige projecten ter verbetering van de watervoorziening worden aangepakt. Het is de bedoeling dat vóór het aanbreken van de volgende regentijd 15.000 extra waterbassins worden uitgraven, veelal handmatig. Vrijenhoek: "Dat betekent voor elke familie een eigen waterbassin. Uiteindelijk hebben 100.000 mensen profijt van deze nieuwe watervoorziening". In de regenperiode, die van juni tot augustus duurt, komen deze vijvers vol te staan voor de droge periode die volgt. Een nieuwe dam betekent voor duizenden mensen tegelijk dat zij over water kunnen beschikken, in totaal één miljoen

Door de handmatige aanleg van een dammetje krijgen duizenden mensen tegelijk beschikking over water.

mensen. Overigens is REST niet de enige hulporganisatie die meehelpt aan het verbeteren van watervoorzieningen.

Voedsel voor het graven van een waterbassin

Vrijenhoek vertelt dat Tigray het afgelopen jaar een uitermate slechte oogst had. Reden voor tal van internationale hulporganisaties om voedsel naar Ethiopië te brengen. REST heeft het voor elkaar gekregen om voedsel-voor-werkprogramma's in werking te zetten. "De lokale bevolking krijgt voedsel voor het graven van een waterbassin", zegt Vrijenhoek. Ook krijgen zij gereedschappen, cement en bijvoorbeeld afsluiters. Vóórdat gegraven wordt, moet duidelijk zijn of de geplande locatie klopt. Het bassin moet niet te ver verwijderd zijn van de akker en er moet water heen kunnen stromen in de regentijd. "Het hangt van de ondergrond af of de bodem van het bassin extra afgedicht moet worden", zegt Vrijenhoek. "Er zijn bassins bij van 12 bij 12 meter en 6 meter diep. Door de bodems compact aan te smeren, loopt het water nauwelijks weg. Voldoende water blijft over om de akkers te irrigeren". De bassins zijn niet bedoeld voor drinkwatergebruik. "De meeste gezinnen hebben een eigen waterput voor drinkwater", zegt Vrijenhoek. "Het is geen gebied dat volledig zonder drinkwatervoorzieningen zit. De aanleg van een waterbassin is bedoeld om effectieve landbouw te kunnen bedrijven, waarvoor structureel water nodig is".

Maïs vormt één van de belangrijkste landbouwproducten. Hier en daar teelt men tomaten, uien en wortels. "Met een waterbassin pal naast een akker is de lokale bevol-

king minder snel geneigd om verder te trekken op zoek naar water. Voorheen was het probleem bij droogte dat mensen snel het gebied verlieten. Voor de tuinbouw zijn druppelirrigatiesystemen ontwikkeld en aangelegd onder begeleiding van REST. Medewerkers leren de lokale bevolking het irrigatiesysteem te onderhouden, dat niet veel meer is dan met water gevulde oude olievaten, waaraan rubberen slangen met gaatjes zijn gekoppeld die langs de plantjes worden geleid. Elke dag moeten de gaatjes worden doorgeprikt. "Een veel effectievere manier van watertoediening dan met een gietert of door het hele veld onder water te zetten", zegt Vrijenhoek, "Elke plant krijgt zo regelmatig water en groeit dus veel beter. Er is veel minder water voor nodig". Technische kennis en ondersteuning hiervoor wordt zoveel mogelijk bij Ethiopische instanties gezocht.

Ondanks dat REST met de voedsel-voor-hulp-programma's vele mensen bereikt, is het project nog niet klaar. Op het moment is 90 procent van de rurale bevolking in Tigray nog steeds afhankelijk van de buitenlandse voedselhulp. Het precaire aan de situatie in het noorden van Ethiopië is, dat er nog geen schrijnende hongersnood bestaat met vreselijke beelden van uitgemergelde kinderen. Hierdoor kan de indruk wordt gewekt dat het nog niet zo verschrikkelijk slecht gaat. "In Ethiopië bestaat nu weliswaar geen alles-verwoestende hongersnood zoals in de jaren tachtig, maar wat de samenwerkende hulporganisaties duidelijk willen maken, is dat als we nu niet helpen, zeer binnenkort wel opnieuw hongersnood zal ontstaan", zegt Vrijenhoek. "Dat betekent dat nu al geld ingezameld moet worden om nieuwe voedselvoorraden aan te schaffen. Met deze reis

naar Ethiopië willen we als één van de samenwerkende hulporganisaties laten zien dat de ngo's ter plekke goed werk verrichten juist om ervoor te zorgen dat binnenkort geen nieuwe hongersnood ontstaat".

In totaal gaat 3,5 miljoen dollar als ontwikkelingshulp naar Ethiopië. Vanwege een sterk gedaalde koffieprijs loopt het land momenteel zo'n 116 miljoen dollar mis aan koffieopbrengsten. Een redelijke goed draaiende economische activiteit is hiermee in één klap teniet gedaan. Miljoenen Ethiopiërs zijn van de koffieproductie afhankelijk. ☞

Tekst: Tosca Vissers

Foto's: Ries van Wendel de Joode

Als u een bijdrage wilt leveren voor een bepaald nummer van dit blad, laat dit de redactie dan uiterlijk twee weken van tevoren weten. Dan kan zij daarmee rekening houden bij de planning van het nieuwe nummer. Op de redactie (010) 427 41 65 is een lijst te krijgen met alle verschijningsdata en de data van kopijsluiting van dit jaar.

Als u grafisch materiaal digitaal wilt doorsturen, neem dan ook eerst contact op met de redactie. Een beperkt aantal programma's is namelijk geschikt voor gebruik in een tijdschrift als H₂O. Gebruik van Powerpoint wordt in ieder geval afgeraden!

Druppelirrigatie op het platteland van noord-Ethiopië.

